

Előfizetési árak:
 Egész évre frt 10.—
 Félévre „ 5.—
 Negyedévre „ 2.50
 Egy hóra „ 1.—
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 Vasárnap kivételével

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség
 és
Kiadóhivatal:
 Főplacc, a városháza
 szemben.

Hirdetések a legmör-
 sékeltebb árszámítás
 mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE.

Az ékesszólás túltengése.

Debreczen, november 5.

(—s.) A nemzeti párt vezérének magatartása a zágrábi zászlósértés ügyében mindenkit meggyőzhetett arról, hogy Apponyi több ékesszólással, mint tervszerű alaposággal és higgadt józansággal tudja pertr aktálni a hazafias érzelmeket érintő témákat. Mert ha ez nem állana, akkor egyéb tévedései között nem követte volna el Apponyi azt a hibát is, hogy míg egyrészt interpellációját annak kifejezett hangsúlyozásával kezdte, hogy a zágrábi zászlóbotrányért nem követelhetünk szoros értelemben vett elégtételt, mert Horvátország velünk szemben nem képez nemzetközi jogalanyt; másrészt meg keveselte azt, hogy a zágrábi diákokat csupán büntetőjogi felelősség alá vonják, pedig hát kétségtelen, hogy állampolgárok ellen más intézkedés alkalmazásba nem vehető. De nemcsak abban tévedett Apponyi és jött önmagával az előbb jelzett ellenmondásba, hogy keveselte a gazfizkók elleni s királyi paranasszóra történő megtorló lépéseket, hanem abban is, hogy egyáltalában nem jelölte meg azt a többet, amit talajdonképen kívánt, úgy hogy mindenkit bizonytalanságban hagyott intencziói iránt.

Ami pedig a consequentiákat illeti, amelyeket Apponyi az esetből levont, bizony mindenkint arról győzhettek meg, hogy Apponyi Albert grófban az

ékesszólás annyira túltengésben van, hogy bombasztikus frázisok hangoztatására is kész örömet hajlandó csak azért, hogy saját magát a szabadelvű párt és kormány rovására a hazafias érülethez és nemzeti áramlathoz közelebb vigye. Mi egyéb, mint eme taktikának megvalósítása, Apponyi u. n. nemzeti párti programja, a mely rituális, tizedrendű, kardbojzt és jelzőzászlócska kérdésekkel akarja elhitetni, hogy csakis az ő politikája képviseli a nemzeti irányt? S mi egyéb, mint eme politika eredménytelensége miatt keletkezett elkeseredésnek legerősebb kifejezése, az, a mit Apponyi következtetéskép az zágrábi zászlóügyből levont, a midőn nem átallotta kijelenteni, hogy Magyarországon a nemzeti jogok érvényesülésének következetes visszaütését, a magyar nemzet érzelmei ellen kifejtett ellenállás a legbiztosabb útja a hatalomra jutásnak.

Ebben a bombasztikus frázisban azonban Apponyi jobban elvetette a sulykot, mint amennyire önmaga is gondolta, mert evvel a bombasztal csak a szabadelvű párton és kormányon akart nagyot ütni, de ez bizony messzebb menő sértést involvál magában. A nemzeti párt vezérének eme mondásában benne foglaltik az, hogy ez a nemzet szolgalelkű módon eltűri nemzeti jogainak lábbal való tiprását s hogy a korona az ily módon való kormányzáshoz segédkezet nyujt. Nem akarjuk bővebben kimagyarázni Apponyi eme mondását, mert ez kínos részletek fej-

tegetésére vezetne, amelyekről jobb hallgatni.

Csak rá akartunk mutatni arra, hogy a nemzeti párt vezéré az ékesszólás túltengése olyan erőmutatványokra ragadtatja, amelyek a nemzeti önértet és a korona alkotmányos érületét sértik. Erre pedig, akármit is képzel magáról és nemzeti programjáról Agponyi Albert gróf, semmi esetre sincs joga a nemzeti párt vezérének.

Badeni-Lueger.

Debreczen, november 5.

Luegernek Bécs székváros első polgármesterévé történt megválasztása által az első és talán legfontosabb elhatározás elé állított a Badeni-kabinet. Gróf Badeni nem szándékozik a koronának Lueger ur megválasztásának megerősítését javasolni és az ad hoc egyesült konzervatív-kerikális és ifju cseh pártok nyomása alatt sem szándékozik ily javaslatot a felség elé terjeszteni. Az osztrák képviselőház liberalis pártjaira való tekintetek, e pártokkal szemben fennálló határozott ígélet és főleg a magyarországra való tekintetek, valamint a legközelebb megkezdendő szerződési tárgyalások ez idő szerint kivihetetlenek, sőt politikailag lehetetlennek tüntetik fel a megerősítést, vagy gróf Badeni Kázmérnak a megerősítést célzó javaslatát. Másrészt Lueger ur a bécsi antiliberális községi tanácsosokkal tegnap egy zárt ajtók mögött tartott konventikulomban elhatározta, hogy szava

T Á R C Z A.

O t h e l l o.

Irta: Hevesi József.

Kis bizalmas fülke volt, hova visszahúzódtak: a fiatal százados és szép menyasszonya.

A leány egy pámlagra ült, a völegény az ablakhoz támaszkodott és riadót dobolt az üvegen. Távolról hallatszott a béli zene elmosódó árja.

Kis szünet után a leány szólalt meg:

— Kedves százados ur, maga úgy látszik féltékeny egy kevéssé?

— Ha féltékenységnak nevezi, hogy önt végtelenül szeretem, hogy önt minden irigy szemtől megakarom óvni, hogy megvédelmezsem önt minden toladó tekintettől hogy megölmöm azt, aki rejtett gondolatokkal mer önhöz közeledni: ha önt ezt féltékenységnak nevezi, akkor én tényleg féltékeny vagyok.

— Ah, hisz ön valóságos Othello!

— Több ennél. Othello gyáva ficzko Ő a nőt ölte meg. Én a csábitóra vetném magamat. Én nem keresnék „bizonyítékokat, kézzel foghatókat“, nem, elég volna látni, hogy ön barátságosan mosolyog valakire, és ez a valaki a halál fia volna...

— Egészen elrémit...

— Szeretem önt, Anna, s azt akarom, hogy ne csak személye legyen az enyém, de lelkének minden vibrációja, arcának mosolya, szemének villanása, az ön öröme, bánata, vágya és lelkesedése... Egyedül az enyém. Gondolatait ne foglalkoztassa más, csak én... szívembe ne lophassa be magát más arcnak még csak viszfénye sem... én lakjam abban egyedül... s enyém legyen egyes-egyedül. Tud ön majd engem annyira szeretni...?

A leány büszkén, boldogan nézett a daliás fiatal tisztre, aki oly hévvel, melegséggel beszélt hozzá. Büszke volt, hogy ez a daliás ember az övé, és boldog, hogy annyira szereti.

Odanyujtotta kis harmatos kezét, melyet a százados szenvedélyesen, lázasan borított el csókjaival.

A hangversenyterem zsufolásig megtelt.

A főváros eliteje egybegyűlt, hogy meghallgassa a világhírű hegedű-művészt, kit a dicsőség ragyogó glóriája előzött meg. Messze földnek szülőtte, de geniejének hira bejárta az egész világot és feszült kíváncsiság, felczigázott érdeklődés várta, a hol megjelent.

Lázás kíváncsisággal lesték a világhírű művész megjelenését s az elismerés legcsekélyebb jelével sem jutalmazták azt a szép kisasszonykát, aki a program első pontja gyanánt nagy virtuozitással játszta el zongorán Chopin egyik bájos nocturnejét.

Mindenki csak öt várta, csak öt leste, kinek hegedűjátékáról legendákat meséltek s kinek férfias szépségéről csodás hírek voltak elterjedve.

És e híreket beváltotta a valóság... Mikor a művész a színpalak mögül kilépett és a villamos lámpáktól megvilágítva az emelvény előterén meghajította magát, a csodálkozás sóhaja zizegett át az egész termen. Szép, férfias alak volt, a szemei teli delejjelel, bűvös ígézettel. Az éjjél sötétsége volt benne s a villámfénye cikázott ki belőlük. Pedig lágy, bársonyos volt a tekintetük, mint az édes hízélgés. Meg volt ígézve, akit szemének egy sugara érintett. Kis fekete bajusza volt, s haja sötét hullámokban togtta körül férfias arcját.

A százados szemlétő alatomossággal leste neje arcjáról a hatást mit a művész megjelenése reé gyakorolt.

És attól, a mit látott, önkénytelenül ökölbe szorultak kezei.

A művész könnyed, természetesen plasztikus mozdulatokkal hajtotta meg magát, mikor megjelenésére az üdvözlő taps felhangzott.

Aztán kivette hegedűjét a tartójából, párszor könnyedén végighuzta a hurokon a vonót. Es aztán közlébb lépett a közönséghez, ugyszólván, egész az emelvény széléhez.

A közönség visszafojtott lélekzettel, várta az első accordokat.

Weniamszky csodaszéplegendáját játszta

atukat ismét csak dr. Luegerre adják akkor is, ha a korona megerősítését nem lehetne megnyerni az antiszemita főkrakélernek Bécs főpolgármesterévé történt megválasztásához. A mint látjuk itt a koronára gyakorló presszióról van szó, amelyet akarata és meggyőződése ellen az uralkodóházra és a népek békességére veszedelmes irányba akarának terelni.

A Pest. Corr. feltétlenül megbízható oldalról úgy értesül, hogy mértékadó helyen foglalkoztak dr. Lueger második megválasztásának lehetőségével is és hogy ennek eljöttét vegyék, az elintézés, azaz a legfelsőbb elhatározást a választás megerősítése felett egyelőre függőben hagyni szándékoznak. — Hogy továbbá az ügy végleges elintézéséig a kinevezett kormánybiztos vezető Bécs város ügyeit és ez idő alatt a képviselőház a költségvetéssel foglalkozik, azt végleg elintézi, vagy pedig lehetőséget nyújt arra nézve, hogy az állam ügyeket huzamosabb ideig tovább vezetni lehessen. Ha aztán ragaszkodnék a képviselőház Lueger mellett való állásfoglalásához és ebből következtetéseket akarna levonni politikai magatartására, akkor Badeni grófnak el kellene magát határozni valamely irányban. Vagy Lueger választását kellene megerősíteni, vagy a képviselőházat feloszlatni.

— **Belföldi hírek.** (Feloszlott pártkör.) A Szapáry Gyula gróf elnöklése alatt álló pártonkívüliek nagy része visszatér a szabadelvű párt kötelékébe. — (Az Emke tisztelgése.) Az Emke igazgatósága Kuun Géza gróf alelnök vezetése alatt tisztelgett a Kolozsvárott időző Bánffy Dezső bárónál és Wlassics dr. kultuszminiszternél.

— **Külföldi hírek.** (Az új francia kabinet.) A hivatalos lap közli az új miniszterium névsorát. A gyarmattügyi tárca még nincs betöltve s ideiglenes Messeneur vezeti azt. — A harczias örmények.) Hivatalos török jelentések szerint, az örmények tegnapelőtt a vilajet főhelyén meg-

támadták a török templomokat. Mindkét részről többen megsebesültek. A rend helyreállítására megtették a kellő intézkedéseket. — 300 zetuni örmény — megölte Hassan aga hadnagyot, feleségét és gyermekeit a Kenksisből Marsába vezető úton és kirabolták őket. Ezután Gucserki faluban törtek és az ottani parasztokat kifosztották.

Darányi Ignác.

Budapest, november 4.

Az új földmívelési miniszter nevét mindenki ismeri széles ez országban. Hosszu közpályája méltó tiszteletet keltett iránta az egész közvéleményben. De Darányi Ignác személyében az embert és politikust csak kevesen ismerik. A legszélesebb politikai körök is vélik ismerni őt, s ezért fogadják maguk az ellenzéki tényezők a legnagyobb melegséggel kineveztetését Magyarország földmívelésügyének élére. De valójában csak a legszűkebb körben, legmeghittebb barátai közül is csak azok ismerik őt teljesen és igazán, a kik folyton figyelemmel kísérték e kiváló férfi működését s mintegy érdes kézzel szétrnyitották a szerénységnek azon fedező leplét, melybe Darányi Ignác elrejtette tevékenységét.

Nemcsak a magyar, hanem egyáltalán minden közéletnek sajátos tünete Darányi Ignác politikai és egyéni jelleme, s mintegy nyilvános megczáfolása a század vége szellemének. Teljesen modern felfogása mellett az antik egyszerűségét és szerénységet volt képes e kiváló férfi magában egyesíteni. Lelkének finomsága biztosította számára a elen durva és reális kor viszonyai közt a teljes érintetlenséget. A ki csak felületesebben ismeri őt, kedélyének szinte leányos pubaságát a féltékenységgel tévesztette össze. Egyáltalán sokan tartják azt Darányi Ignác-ról, hogy tartózkodó és tulfinom diplomatikus modora fölött határozatlanság és féltékenység lakik; mert ez utilitárius és reklámmal telített korszakban a szerénységet és óvatos-

természetet, a közélet pleine aizejében a jelen nemzedék nem szokta meg. De a kik közlelről és legközelebről ismerik Darányi Ignácot, jól tudják, hogy a szerénység és finom uri modor mellett lehetséges a legszilárdabb akarat és lerombolhatlan tetterő. Darányi Ignácot mi teljes valójában s egyéniségének igazi érdekes mivoltában véljük ismerhetni és meg vagyunk győződve, hogy e finom és előkelő egyéniség a legfényesebben fog kibontakozni az ország közvéleménye előtt. Nagyfoku műveltségét, szakértelmét és munkabírását szinte mindenkori ismeri és nagyrabecsüli. Ez az oka, hogy szinte osztatlanul mindenki a legmelegebben üdvözlöti őt azon magas polcon, a hova őt a koronának s közéletünk irányadó tényezőinek bizalma helyezte. De mi azt is tudjuk, hogy Darányi Ignác egyszersmind elsőrangú kormányzói képességeket rejteget szerénységének fátyola mögött, s most e képességek érvényesülni fognak. Az ország egyszerre azon örvendetes ténytet látja, hogy egy már rég ismert és tisztelt, de most új hivatási körrel fellépő politikusában állandó és nagyhatású tevékenységre hivatott miniszterrel, sőt jeles államférfiával bir, úgy, hogy szinte kérdhetné, miért nem lett már sokkal régebben miniszterré Darányi Ignác?

E kérdésre az ő közmondásos szerénysége megadja a választ. Kitért, ameddig kitérhetett.

Háttérbe vonult, a meddig háttérbe vonulhatott.

A vezérlő tényezők figyelme mindig rajta volt, de neki és csakis neki sikerülhetett e figyelmet áterelni másokra. A kik vele sem szellemi, sem jellembeli tulajdonságokkal még csak versenyre sem kelhettek, benne politikai karrierjüknek nem csak elrontóját és gátját nem találták, hanem a legsikeresebb előmozdítót. Darányi Ignác azonban, a kinél a szerénység nem férfias erőbeli fogyatkozás, hanem önmérséklet eredménye, a most lefolyt válság alkalmával nem

azt a bájos compositiót, mely tele van bus melancholiával, ábrándozó bánattal és szilaj fájdalommal. És mintha a melancholiának, az ábrándnak, fájdalommal mystikus tündére költözött volna bele hegedűjébe, olyan csodás zengzetes, bűvös harmoniával sirt, panaszkodott, zokogott, ábrándozott és lelkesült az az igénytelen hangszer a művész kezei között. — Valami megfoghatatlan, érthetetlen varázs volt azokban a hangokban, melyek előbb a levegőt töltötte be delejes melegséggel, aztán megszállta a lelkeket, belopózott a szívekbe, lánggra lobbantotta a vért, könnyeket csalt a szemekbe, s az egész hallgatóságot csodás kéjittasságba, mámoros igézetbe ejtette.

Mintha mindenki megfellekezett volna magáról, mintha mindenki megfellekezett volna róla, hogy kiün van egy prózai, kufár, édek eső, küzdelemteljes vásári zaj, melyet életnek neveznek: az egész hallgatóságot magasatos, felsőbb, aetheri tulvilági légkörben csalták magukkal e tündéri hangok.

Csak egyetlen egy emberen nem vett erőt ez az itasság, ez a bűbáj, ez az igézet; csak egyetlen ember maradt hideg, józan ebben az elbűvölt nagy tömegben: a százados.

Mintha a mythologiai hőshöz hasonlóan ő is viasszal tömte volna be füleit, hogy a szyrén-dal el ne bűvölje: józan volt, szörnyen józan.

Mint zsákmányára leső párducz hidegen kémlelte mellette ülő feleségének arcát, mely-

át volt szellemülve a művész játékától.

Minden arcizom vibrációját figyelemmel kísérte.

Érezte, tudta, látta mi történik a bűbajos hangok hallatára a fiatal, szép asszony szívében, lelkében.

Látta, milyen odaadással lesi a művészt, aki maga is átszellemlülve akár egy félisten állott, lebegett ott az emelvényen, mintha hegedűjének csodás hangjai glóriával fogták volna körül.

És minél magasabba csaptak a lelkesedés hullámjai, minél jobban lángolt az extasis, s mentől gyújtóbb, szikrázóbb lett az elragadtatás; annál hidegebb pokol költözött a féltékeny százados szívébe. Ő nem hallotta azokat a csodálatos hangokat, az ő lelke nem itasodott a lelkesedés lángitalától, ő csak szép, fiatal feleségét látta, a ki megfellekezni látszott önmagáról, ő róla, az egész világról; akinek arca lángolt, szemei tágra voltak nyitva, ajkai remegtek s mindez egy idegen, egy szép, egy daliás férfi miatt, a kinek minden mozdulata igézet, volt, s a kit — ő meg fog ölni... Nem az ihletett művészt, nem a hegedű csodálatos virtuozát látta maga előtt, hanem a férfit, aki az ő nevének tetszik, a ki képes volt az ő nejét annyira elragadtatni, mint eddigelé ő meg soha...

Másnap már szemben állottak egymással: a művész és a százados. Alkalm a sér-

tésre könnyen találkozott. A hangverseny után ugyanis bankett volt a művész tiszteletére. Mindenki sietett hódolni a geniének, a mesternek, a lánglelkű művésznak.

Ott volt a százados is, szép fiatal nevével, de csak azért, hogy egy kedvező alkalommal kiszámított sértést vágjon a művész arcába.

És ez könnyen sikerült neki, kinek oly fenbújázó modora volt oly művészszel szemben, kinek nagyon ki volt fejlődve önérzete.

A párbaj igazi okát senkisé tudta, maga a művész sem.

Hanem azt tudta mindeki, hogy a művész élete a százados-kezében van. Az ország legkittünőbb lövőjének ismerték.

Pedig csalódtak. A százados nem törte a művész élete elen: nem ennek élete bántotta őt, hanem — művésze.

Ezzel igézte meg a feleségét.

Ezért kellett neki lakolnia...

Mikor az adott jelle a lövések eldördülték, a művész karját szétzúzta a százados golyója...

Sohasem hegedülhetett többé...

Otthon aztán bevallotta feleségének a párbaj igazi okát:

— Megmondtam neked: „Ha valaha meglátnám, hogy barátságosan mosolyogsz valakire, az a valaki a halál fia... Nos ennek az embernek még meg is kegyelmeztem.

vonakodott
melyet má
politikai h
érdek mo
Ignác el
rénység se
hiúság, n
pett.

Igy v
ország föl

De m

melegen,

Darányi

törékvésű

ben eleget

világítottu

ség fátyol

nánk eg

sugarat a

pártgyűlő

gyanusítá

ran utcz

Minden a

dette, hog

hasznosle

hatalom k

Albert g

tisztelet

sajtójáról

kott gyan

ter elnök

szabadelv

feláldoz

És i

mint igaz

dakkal

mely pár

vannak,

ban az u

zeden ke

előny és

felette á

A tapa

ellenzéki

nának, h

helyet s

csak eg

Egy

pusztán

válik az

minő Da

a politik

fogalmak

élhetnek

ség félr

lom pol

Da

még eg

művelés

földmiv

iránt m

sította,

irányok

lágosan

badelvü

művelő

ez érde

követés

mezőga

hatna

mint é

mus tu

tékeny

gának

jövője

vonakodott elfogadni a földmívelési tárczát melyet már rég birtokba vehetett volna. A politikai helyzet és a párt, valamint a közérdek most azt követelte, hogy Darányi Ignác elötrébe lépjen, s ő, a kinél a szerénység sem betanult modor, sem beteges hiúság, minden habozás nélkül elötrébe lépett.

Igy van szerencsénk most öt Magyarországi földmívelési székébe üdvözölni.

De midőn ezt tesszük, s midőn egész melegen, bár tárgyilagosan, megkísérlettük Darányi Ignác érdemeinek méltatását, e törekvésünknek nem tennék teljes mértékben eleget, ha azon fényből, melylyel megvilágítottuk Darányi Ignácnak a szerénység fátyola által fedett alakját, nem juttatnánk egyszersmind megfelelő mennyiségű sugarat a szabadelvű pártnak. Az ellenzéki pártgyűlés közel husz év óta szórja a gyanúsításnak nemesak nyilait, hanem gyakran utcai sarát is a szabadelvű párt. Minden alkalommal és alkalom nélkül hirdette, hogy a szabadelvű párt a stréberek haszonlesők és osztokdók szövetkezete a hatalom birtokáért és megtartásáért. Apponyi Albert gróf legutóbbi beszédében, pedig tisztelet neki, a miért ő egész pártjában — sajtójáról nem is szólva — legkevésbé szokott gyanúsítani, mégis azt felelte a miniszter elnök egy pikáns megjegyzésére, hogy a szabadelvűpárt a hatalom megtartásáért feláldoz mindent.

És ime Darányi Ignác kibontakozik, mint igazi élő tiltakozás az ellenzéki vádakkal és gyanúsításokkal szemben. A mely pártnak oly kiváló tagjai voltak és vannak, mint Darányi Ignác; amely pártban az új földmívelésügyi miniszter két évtizeden keresztül vissza tudott hódolni minden előny és kitüntetés elől, az a párt magasan felette áll minden vádnak és gyanúsításnak. A tapasztalat majd megmutatná, ha az ellenzéki pártok a hatalom birtokába jutnának, hogy hány Darányi Ignác foglalna helyet soraikban, sőt hogy volna-e köztük csak egy is?

Egyáltalán a magyar közéletnek, s nem pusztán a szabadelvű pártnak, dicsőségére válik az oly nemes és tisztult politikai alak, minő Darányi Ignác. Nem lehet züllött ott a politikai erkölcs, nem lehetnek lazák a fogalmak ott, a hol a Darányi Ignácok élhetnek s mint az antik-korban, a szerénység félreeső zugából hivatnak meg a hatalom polczára.

Darányi Ignác kinevezésének azonban még egyéb jelentősége is van. Az új földmívelési miniszter állandóan résztvevő a földmívelési érdekek kultiválásában s ezek iránt mindig a legnagyobb melegséget tanúsította, de sohasem adta magát az extrém irányok szolgálatába. Minisztersége tehát világosan jelenti, hogy a kormány és a szabadelvűpárt komolyan akar foglalkozni a földmívelődési érdekekkel: de sohasem menne el ez érdekek kultiválásában a retrográd irány követéséig és pedig első sorban magában a mezőgazdaság érdekében. Semmi sem hatna oly rombolólag mezőgazdaságunkra, mint éppen retrográd irány, mely az agrárizmus tulságaiba sodorta mezőgazdáink és jelenléteken politikusainak egy részét is. De magának a szabadelvű pártnak multja, jelene és jövője is tiltakoznék a retrográd szellem

minden nyilvánulása ellen. Darányi földmívelésügyi minisztersége teljes garanciát képes arra nézve, hogy bár a földbirtok érdekei az állami és törvényhozási gondozás állandó tárgyát fogják képezni, az agrárius ragály nem csempészhető a kormány és a szabadelvű párt soraiba. Es ez a Darányi miniszterségnek nem utolsó jelentősége.

(N—t.)

A hivatalos lap a következő királyi kéziratokat közli:

I.

Kedves gróf Festetich! A midőn önt saját kérelme folytán földmívelésügyi magyar miniszteri állásától ezennel kegyelemben felmentem, egyszersmind önnek ezen minőségben tett jeles és hasznos szolgálatáért elismerésemet nyilvánítom.

Kelt Bécsben, 1895. évi november hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

B. Bánffy s. k.

II.

Kedves Darányi! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán önt földmívelésügyi magyar miniszteremmé ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1895. évi november hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

B. Bánffy s. k.

*

Darányi Ignác 1849. január 15-én született Pesten, ahol atyja, id. Darányi Ignác a városi és megyei életben jelentékenyebb szerepet játszott. 1872-ben a budapesti egyetem jogtudorává avatták, 1874-ben ügyvédi vizsgát tett, 1875-ben az országos ügyvédvizsgáló bizottságnak, majd a budapesti ügyvédi kamara választmányának tagja lett. Ez időpont óta megszakítás nélkül tagja a fővárosi törvényhatósági bizottságának, s a jogi majd a pénzügyi bizottságban működött: 1878-ban a tiszavölgyi társulat központi bizottságának titkárává választották. A főváros II. kerületét 1881. óta szabadelvű programmal megszakítás nélkül képviseli.

Előbb a közlekedési bizottságban működött mint előadó, utóbb pedig a kereskedelmi tárczát referálta a pénzügyi bizottságban. Emellett a vizsgai bizottságnak is refense volt. A jelen országgyűlési ciklusban újból a pénz- és vizügyi bizottságba választották 1890-ben a Magyar vöröskeresztgyűlés főgondnoka lett, 1893. óta a budapesti ev. ref. egyház kurátura. A fővárosi közmunkák tanácsának, az országos statisztikai tanácsnak, valamint az országos gazdasági egyesület igazgató választmányának szintén tagja.

TÜKÖRDARABOK.

Debreczen, november 5.

Emlékezés.

Három nő ült a kandalló mellett kényelmes pongyolában s egy hangversenyről csevegtek.

Egyikük felemlíté, hogy mily sok könyvet csalt ki a hallgatók szemeiből a *Home, Sweet Home* dala.

Nemcsak az, mondá a másik, egy érdekes, de gunyos, hidegtekintetű szépség, aki érzéketlen volt, mint a márvány.

Én is láttam, hogy egy nő arcán, ki évek óta nem sirt, mint peregetek alá a könyvek a *Fülemile dal* ballatára. Elmondom történetét, úgy sem jönnének rá, hogy ki az a nő.

Öt év előtt jegyese volt egy fiatal mérnöknek, ki azonban beteges volt, mert a bányamunka egészen kimeríté.

A leány mit se tudott erről, mert jegyese gyógyulást remélve, eltöltötte előtte baját.

Az esküvő napja ki volt tűzve, midőn a mérnök nővérétől levél érkezett, hogy ha még életben akarja látni jegyesét, siessen, jöjjön azonnal.

A leány meg is jött.

A szegény beteget körülámasztották párnákkal s a nyitott ablakon besütött a hold.

Igy feküdt ott várva jegyesét, s így látta őt viszont a leány.

Egyikük sem birt szólni. Magokra hagyták őket, s a leány az ágy szére ült, karjaival átfonva a szegény beteget, a ki vállára nyugtatta fejét.

Egy idő múlva a beteg elaludt s a leány mozdulatlan maradt, hogy fel ne riassza.

Amint így ült és virrasztott, egyszer csak megszólalt küna a fülemile...

A beteg feleszmélt s halk hangon sutogta:

Ez az a kis madár, melyről írtam neked... ez énekel minden éjjel nekem...

A madár még hosszasan dalolt s a leány előtt olyan volt minden mint egy rémes álom.

Idegen országban, idegen helyen, haldokló jegyesevel karjai között. S ha valaha buzdó ima szállt fel emberi kebelből az övé az volt azon az éjjelen.

Másnap meghalt a völegény és éjjel ott térdelt a földön mellette a leány, óhajtván: bár ő is halva feküdnék.

Ekkor megszólalt ismét a kis madár, s az eddig elfejtett könnyek megeredtek a leány szeméből.

Azóta minden fülemile-dal eszébe hozza haldokló völegénye utolsó szavait: *minden éjjel énekel nekem...*

A beszélő hirtelen elhallgatott és lámpákért csengetett. A másik két nő összenézett, s a fiatalabb körülfonta őt karjaival így szólott:

És azt hiszed, nem találtuk el, ki volt az a nő?

Színház.

* Két Champignol. Tegnap este szép házat csinált ez a mulattató francia bohózat, mely a rendes katonás darabok receptje szerint igyekezik komikusabbnál, komikusabb szituációkkal kacagató hatást elérni. Kacagás, vagy mint színháznyelven jelzik *frenetikus ricsaj* nem rengette meg a színház falait, állandó derűtség azonban konstatálható volt. Az előadás menetén vonult végig valami monotonitás, valami az unalmassághoz hasonló fázisa az egyhanguságnak, a mi nem is annyira a darabnak, hanem inkább a szereplőknek tudható be, akik bár láthatólag igyekeztek vidámmá tenni az estét, ez nem egészen sikerült nekik. Meg aztán a közönség annyira ismeri már a hasonló színházi bohózatokat, hogy a legsikerültebb mókák sem tudják már lázba hozni. Megszokottá lőnek a legpoétikusabb kaszárnya-idillek is, a közönség megindítóan jártas a komandók és hadgyakorlatok világában, sőt annyira, amennyire a Klári, Brigitta stb. stb-ek nyomán a kaszárnya berendezésekben is kellő tájékozottsággal mozogna bármelyik támlásszéki bérlő.

A tévedések e tegnapi konglomerátumában pompás alakítást nyújtott *Tapolczai Dezső*, akit még olyan estéken isszeretnének a lámpák elé hívni az állóhelyek, karzat jó torku látogatói, mikor a kontinens legkedvesebb Dezsője vidáman sörözik odaát az Angol Királynőben. A legnépszerűbb Tapolczai rendkívül ügyes, jellegzetes volt az estén, s a siker nagy része neki köszönhető. Kiemelkedő alakítás volt a legszeretettelőbb debreczeni Madmoiselle (Madame) sans-Géne-nek *Cserni Bertának Champignolné-ja*. Kedves volt és üde, s szívesen gyönyörköd-tünk az ő természetes játékában. *Szatmáry* általában jó volt, csak néhol színtelenkedett. Nyilassi nem volt hangulatban; sikeresen játszott *Krémer Jenő*. Színtelen jelenség volt ifjabb *Német*, *Bogyó Ilonka* nem elégitett ki. Jellegzetes volt *Püspöki*. (R.)

* **Troubadour.** Ma este az agg olasz maestró *Verdi F.* nagy operája *La Troubadour* csinál zsfolt házat. — *Leonórá* *Györgyné Zsófia*, a Magyar Királyi Operaház első korista nője fogja énekelni. Partnere *Galyassi Paula* lesz.

Holnap, szerdán *Mascagni Parasztbecsület-e* kerül színre *Györgyné Zsófia* fel-lépésével. — Csőtörtőkön a nagy norvég színműirő *Björnersterne Björnerstern Csöd* című társadalmi színműje kerül előadásra.

* **Mascagni Budapest.** A fiatal olasz maestró *Mascagni Pietro* rokonszenves ün-nepeltetéseknek tárgya állandóan a főváros-ban. A maestró tegnap ismét a *Parasztbecsületet* cirigálta az Operában. *Mascagni* szombaton Bécsbe utazik, de a jövő héten ismét vissza jó Budapestre, hol még né-hány papt fog töltetni. Ekkor remélhető, hogy a mester meglátogatja ama nagyobb vidéki városokat, köztük *Debreczent is*, a hova vágyott el menni.

Városi és megyei hírek.

* **Mezőgazdasági statisztika.** E hónap 20. és 30. napjai között ejtik meg Debreczen mezőgazdasági állapotának összeírását, — valamint az egész országban is összegyűjtik az ide vonatkozó adatokat ugyanezen idő alatt. — Rendkívül becses munka lesz ez, épen a millenium ezttend-je előtt. — Fontosságát volt alkalmunk már több ízben kifejezni. — A legszebb hazafias kötelességet teljesíti Magyarország gazdaközönsége, midőn pontosan és lelkiismeretesen vallja be birtok viszonyait. Hasonlóképen hazafias kötelességet rónak le azok is, akik az összeírás tagad-hatatlanul fáradságos munkájára vállalkoznak. Erre a hazafiságra appellált a földmivelés-ügyi miniszter, midőn az összeírást elrendelő kör-iratát kibocsátotta. Debreczen város közön-sége, mint mindig, ugy ez alkalommal is készségesen nyújtja támogatását ezen minde-nek felett állami érdekű munkát sikeres keresztül viteléhez. A városi tanács tegnap tartott ülésében tárgyalta a mezőgazdasági statisztika összeírás költségét. Egyelőre 3500 forint szavazott meg azokra. Ez ideig körülbelül százan jelentkeztek összeíró ügy-nökökkül. A jelentkezők közül választják ki azokat, akikre a tanács a mezőgazdasági statisztikai összeírását bizoni fogja. A belső és külső területen 90—70 ügynökre lesz szükség tekintettel Debreczen városának nagy kiterjedésű határára.

* **Közbirtokossági választások Hajdu-Dorogon.** A közös tulajdont képező, osztat-lanul maradt legelőterület közbirtokossága, október 4-én tartott közgyűlésén egy szava-zat ellen 800 többséggel kimondta hogy a közlegető ügyeit, az új mezőtörvény k-reteiben, függetlenül a községi előjáráságtól maga akarja kormányozni, e végből a mára

összehívott közgyűlésen alakulását kijelen-tette s az intéző tanácsot megalkotta s tisz-tikar s a tanács tagok újból megválasztat-tak s így elnök: *Rajk Imre* gőzmalomtulaj-donos, megyebizottsági tag, alelnök *Bencze János* földbirtokos; felügyelő: *Nagy Miklós* ügyvéd, megyebizottsági tag, pénztárnok: *Kis Antal*, *Kis Illés* leköszönt pénztárnok-nak ücsse lett, mindannyian közfelkiáltással. Ezután a 12 tagú közbirtokossági tanács megválasztásával, az újonválasztott *Rajk Imre* elnök foglalta el helyét, s letárgyalta a legeltetés és tégláégetésre hozandó szabályzat terve. Az szabályzatot némi cse-kély módosítással elfogadta a birtokosság, mely után az ülés véget ért.

* **A községi szegényház lassanként be-népesül.** — A multkor felvett 40 szegény közül ez ideig már 34 jelentkezett. — Kettő ugyan nyomban ott hagyta a szegényházat, — de a többi nem győzi dicsérni az ottani ellátást, a kényelmet, a jó kosztot, — az izetes kőménymagos levestől álló reggelit, meg a még jobb ízű déli huslevest, és a jó meleg szobát. — A jelentkező koldusokat *Kiss Lajos* gondnok mindenk felett megfű-részeti, kifésülteti és tiszta alsó ruhával átja el.

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik példalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartatnak. Az írtató, kiadó-hivatal s az írtatár a felelősek felvi-ágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a Keresk kádó mia paló ájában.

Zeneostóly a „Bika” kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán *Rácz Károly*. Az „Angol királynő” szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitv van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapon ként d. e. 10-től 12-ig.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai mülhelyében d. u. 2—4 óráig. Ke d d e n előkészítő csoport. S z e r d á n é s p é n t e k e n haladó csoport.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában Nyitva minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 órakor.

Színház mindennap este 7 órakor.

— **Imre napja.** Tömeges gratulációk folytak le ma mindenütt, ahol a közélet ki-váló szereplőinek egy-egy Imréje akadt. *Simonffy Imre* kir. tanácsos polgármestert névnapja alkalmából számosan keresték fel. egyenként és testületileg, hogy tolmácsol-ják jókívánságait a legnépszerűbb Imre előtt, aki Debreczenben lakozik, és és buzgólkodik. A városi tisztikar *Vértessy István* főjegyző vezette a polgármester elé, aki ma este ven-dégeül hívta városunk számos notabilitását. *Lengyel Imrénél*, a szabadelvűpárt érdemes elnökhelyettesénél szintén egymást érték a gratulálók. A magunk részéről mi is öröm-mel csatlakozunk az üdvözlőköz.

— **A „Zóna-asztaltársaság” közgyűlése.** A debreczeni Zóna-asztaltársaság, ez a szolid szórakozásra naponként összegyűlekező, in-telligens humanus testület jótékony és más tekintetekben is slighanem páratlanul áll nemcsak a vidéken, hanem a fővárosi asztaltársaságok között is. A 143 tagot szám-láló társaság, diszelnöke dr. *Wolafka Nán-*

dor v. püspök-plebános elnöklete alatt tegnap este 6 órakor tartotta meg évi rendes köz-gyűlését az „Angol királynő” vendéglőben, az asztal külön helyiségében. — A köz-gyűlés első s legfontosabb tárgya a tisztújítás volt. — Először egyhangulag ismét dr. *Szalay Béla* orvos választott meg. alelnökök lettek: *Wolafka Antal* és dr. *Balkányi Ede*, jegyző: *Privay József* tanár, pénztárnok: *Breyer Antal*, ellenőr: *Papp Albert* fényképész, ügyész: dr. *Harstein Dezső* ügyvéd, a felruházó bizottság elnöke: *Tárkányi Péter* el. iskolai igazgató, a vi-galmi bizottság elnöke: dr. *Lótkovics Már-ton* ügyvéd. A társaság választott ezeken ki-vül egy tb. elnököt *Antalovics Gyula* gáz-gyári igazgató személyében és titkárrá *Szabó Kálmánt*, polgármesteri titkárt. Választmányi tagok lettek: *Nemes Kálmán*, *Körner Adolf* és *Hajdu Gyula* városi ta-nácsnokok, *Csatth Zsigmond* postafőnök, *Orosz István* p. ü igazgatói helyettes, *Stáhl Géza* városi főmérnök, *Torday Gábor* ügy-véd, *Antalovics Gyula*, *Materny Lajos* ág. lelkész, dr. *Simonffy István* dr. *Berger Andor* ügyvédek, *Tóth István* *Berger Jenő*, *Gerster Gula* építészek, *Tárkányi Péter*, ifj. *Gyürki Sándor*, *László Albert*, *Paksy Albert*, dr. *Lótkovics Márton*, *Foggenhu-ber Oszkár*. Szó volt ezután az összejről, melyet a társaság — czéljának meg-felelőleg — az idén a szegény gyerme-kek felruházására fog fordítani. 480 fo-rint az összeg, tehát csaknem 500 frt, melyért a 30-nál több felruházandó szegény gyermek fog hálataljes szívvel köszönetet mondani a hideg téli napokon a jókedvű adakozóknak. A felruházás még e hónap vagy december elején megtörténik. Fogadja a derék társaság a közvélemény organumá-nak köszönetét is.

— **A Rőfös kereskedők mozgalma.** A debreczeni rőfös és rövidáru kereskedők kö-reben — mozgalom indult meg, mely oda-céloz, hogy a rájuk nézve tetemes hátrány-nyal járó kézi sáfárkodást az illetékes körök közbenjöttével megszüntessék. Ez a forgal-mat csökkentő és a kereskedői czégek jó birnevét valósággal veszélyeztető elárúsítás csaknem kizárólag czigányasszonyok kezé-ben van, a kik eddig ugyan csak rövid-árukat adogattak el, de most már rőfös por-tékán nyereszkeskednek. Hozzátevő számítás szerint a helyi pénzforgalomból évente kö-rülbelül 40,000 frtot von el ez a sáfárkodás, a mely összeg különben a rőfös és rövidáru kereskedők kezére jutna.

— **Pap Gábor halála.** Az elhunyt dunán-tuli ref. püspök haláláról még a következő újabb híreket kaptuk Komáromból: A ref. egyház presbyteriuma még a halál napján délután 5 órakor ülést tartott, hogy a temet-kezési intézkedéseket megtehesse s részvété-nek, valamint a haláleset fölött érzett gyászá-nak méltó kifejezést adjon.

Konkoly-Thege Béla főgondnok indítvá-nyára a presbyterium a következőket hatá-rozta el:

1. Szeretett lelkészének elhunyt felett mély fájdalmát kifejezv, annak emlékét méltó szavakban jegyzőkönyvileg megőrökíti.
 2. A megboldogult eltemetéséről maga az egyház gondoskodik s kü ön gyászjelen-tést ad ki.
 3. A ravatalra koszorut helyez.
 4. Az istenéhez költözött főpásztor sir-jára saját költségén diszes emléket emel.
 5. A sir goadozását és fentartását ma-gára vállalja.
 6. E hunyt lelkésze nevével viselő s emléke megerősítésére szolgáló méltó alapítványt tesz, melynek összege és rendelkezése iránti javaslat tételre a főgondnokot kéri föl.
 7. A nagy betegzet kezelt orvosoknak önteláldozó, hűséges eljárásukért halás elis-merését fejezi ki.
 8. A temetés rendezésére egy bizottságot küld ki.
- A temetés kedden délután három óra-kor lesz.

— Ha
2-án élete
után H.-D.

— Be

ker. ország
tartotta b
képviselő
tagja várt
rögtönzött
ur minteg
tette, hog
tünk, bal
meg nem
nem lesz,
és minden
Ézért nem
ország föl
az osztrák
csőségesen
fölt korm
leszavazta
kevés sz
dig atyán
lyik atyán
tette hog
annyi kir
tott, mint
minden a
reknek k
gesen osz
szabadelv
kifejezés
De azt
hog leh
egész be
dés, csak
ség, a m
minden a
nár Sánd
az *Adria*
előtt ösm
nevében
hangon b
rnak sza
ben biza
ar delutá

Uj

ben. A
temető t
nem le
fogadni.
hez csak
tón len
szokása
kiséri a
beli rón
kérvény
iránt, l
ki a ka
közpon
szerű, l
városi k
lőlné ki
hogy az
ban kö
szek I
temetés

—
gon. No
három
selt pu
Kardos
onárius
ratuk l
téntene
mindke
le kész
módon

—
hó neg
hunyt a
szijgyá
Müller
2 órak
háztól.

—
Kovács
asszon
tokban
volt o
vették

— **Halálozás.** *Harsányi Aladár* f. hó 3-án élete 37-ik évében hosszas szenvedés után H.-Dorogon elhunyt.

— **Beszámoló Nánáson.** A h.-nánási vál. ker. országgyűlési képviselője október 3-án tartotta beszámoló beszédjét Hadházon, a képviselő urat a vasutnál a 48-as párt kevés tagja várta, a beszámoló a község házában töltött emelvényen történt. A képviselő ur mintegy 5 negyed óráig beszélt, felemlítette, hogy nekünk nincs önálló vármegyénk, bankunk, hadsergünk, addig míg ez meg nem történik a földmivelő nép boldog nem lesz, mert az osztrák sógor mindenütt és minden téren elfoglalja tőlünk mindent. — Ezért nem boldogul a magyar, mert magyar ország földmivelésből él, ipara fejletlen, míg az osztrák sógor ipara fejlett, míg ez a dicsőségesen uralkodó szabadelvű pártnak csufozott kormány uralkodik, kik mindannyiszor leszavazták a minden jó és szépért lelkesülő, kevés számmal lévő függetlenpártiakat, addig atyámfiai nem boldogulunk (kivált amelyik atyámfia dolgozni nem szeret.) Felemlítette hogy a nemes országban fenállása óta annyi kir. tanácsosi és más czim nem adta, mint magyarországon egy év óta, a hol minden alispán és nagyrésze a polgármestereknek kir. tanácsos címet nyert, ez bőségesen osztogatja a dicsőségesen uralkodó szabadelvű pártnak csufozott kormány (ezen kifejezés számtalanszor ismételtetett.) — De azt nem mondta a képviselő ur hogy lehetne olcsó pénzhez jutni. — Az egész beszéd alatt nagy volt a lelkesedés, csak akkor mutatkozott egy kis derűtlenség, a midőn a szónoklatáról ösmeretes és minden alkalommal szónokolni kívánó Bodnár Sándor uram (hajdanában pártvezér volt,) az *Adriától a Kárpátokig* című, mindenki előtt ösmeretes beszédjét elmondta. A párt nevében S. K. mondott végül emelkedett hangon beszédet, megköszönve a képviselő urnak szives megjelenését és a párt nevében bizalmát fejezte ki. Ezután a képviselő ur délután átment Sámsonba.

Uj róm. katolikus temető Debreczenben. A Szent-Anna-utcai róm. katolikus temető túl tömörségénél fogva ma holnap nem lesz képes a meghaltak tetemeit befogadni. Minthogy a későbbi temetkezésekhez csak nagyon távol, túl a katonai temetőn lenne már hely s a róm. kath. vallás szokása szerint a temető lelkes egészen kikiséri a holttestet végső lakásáig: a helybeli róm. kath. egyházközség legközelebb kérvényt nyújt be a városi hatósághoz az iránt, hogy új temetkezési helyet jelöljön ki a katolikusok részére, addig is, míg a központi temető kérdése eldőlt. Nagyon czél szerű lenne, ha ezt az új temető helyet a városi hatóság a hatvan-utcai irányban jelölné ki, a református temető mellett, mint hogy az elég közel van és így funkciójukban könnyebben járhatnának el a lelkesek. Így az sem történnék meg, hogy a temetések a késő esti órákra maradjanak.

— **Az első polgári házasság H. Dorogon.** November hó 5-én kötött meg. A három községi előjárósági tag által képviselt publikum előtt: Szakál Imre és özv. Kardos Mihályné léptek a házassági funkcionárius anyakönyvelő elébe egybekelési akaratuk kijelentésével. Az egybekelés megtörténtnek hivatalos kijelentése után az új pártmentők egy valláson lévén, felkereste a lelkesi hivatalt is, hogy az oltár előtt régi módon megáldassanak, illetve összeesküdjenek.

— **Halálozás.** Mint velünk közlik, folyó hó negyedikén éjleli 1/2 11 órakor örök álomra a nyoma *Szendrei Károly*, helybeli derék szíjgyártó neje *Szendrei Károlyné*, született *Müller Juliánna*. Temetése holnap délután 2 órakor fog történni a miklós-utcai gyász háztól.

— **Élet és halál.** Gergely Imréné Sz. Kovács Sára hadházi lakos jómódú földmivelő asszony f. hó 1-én meghalt, ferje a tagbiratokban volt, vele csupán kis koru gyermeke volt otthon. Az asszonyt szü. és f. fájdalom vették elő, mire a kis gyermekek elszalad-

tak és segítséget hívtak, már akkorra, a szobában egy eleven gyermeket, és egy holt asszonyt találtak. A mint beszélük, nevezett cselédet sohasem tartott szomszédjaival nem jó viszonyban volt, így a fősvény-égének esett áldozatul. Temetése nagy részvét mellett f. hó 3-án ment végbe.

— **A mezőrendőr főkapitányság költözése.** A mezőrendőr kapitányság, régi hivatali helyiségéből, a Komáromy háztól ma megkezdte átköltözését a volt tüzoltó lak-tanyába, a nagy-csapó utcára. A széles hatáskörű hivatal végre alkalmas localitásba jutott. A költözés még holnap is tart, de az ügyvitel azért nem szenved hátrányt.

— **A javithatlan.** Vas József már többször kóstitolta a tömlőz kenyerét; otthonos volt ottan és ennek lehet tulajdonítani, hogy most ismét vágott oda. Magának nem volt eszmája, hát ráéhezt a máséra, a Limpauer József egy pár vadonat új eszmájára vetette a szemét és egy kínálózó perczben szépen a hóna alá sanzsirozta azokat. Nem lett volna baj, de miután keresték, hát beütött a krach. Vas Jósikára gyanakodtak, a ki először tagadott mindent, s mikor sarokba szoritva vallani kellett, csak annyit mondott indignálódva:

— De hiszen ilyen czudar időben mezteláb csak nem járhatok.

Mascagni Debreczenben.

Debreczen november 5.

Rég szokás a debreczeni cigányzene-karoknál s csak ebben értenek egyet, hogy munkájuk végeztével, a mulatságok vagy kávéházi zárórak után kimennek a nagyvasuti állomás vendéglőjébe s ott a hajnali órákig delectálják magukat.

Ma éjjel is gyülekezés volt a restaurációban s a Budapest felől fél három órakor berobogó vonat két vörös szemével ott láthatta őket, az ablakon keresztül egy hosszú fehér asztalnál.

A vonat megállott s néhány pillanat múlva az étterembe lépett egy magas alak, bő calabriai köpönyegbe burkolva, fején széles karimájú, a la Rembrandt kalappal.

A feltűnő idegen szuró tekintetet vetett a cigányok asztala felé, aztán nagy lépésekkel átmenve a termen, a szemközti levő ajtón eltűnt az előcsarnokban.

A mélyen megnézett cigányokat megnevezhetlen érzés szállotta meg s csöndes rezignációval bámultak a virszinia füsttől borított gázlángokba.

A zenészekhez közel, másik asztalnál ült egyedül egy szintén ismeretlen ur, aki a nagy hallgatásba esett cigányokhoz bari-ton hangon a következőképen szólott.

— *Önökét bizonyára érdekelné fogja ki volt az az ur, ki most itt átment?*

A barna társaság egyetlen kérdő ábrázattá változott s a primás a várakozástól idegesen kérdé:

— Ki lehetett az, kérem?

— *Mascagni Péter, a világ leghíresebb muzsikusa.*

Mintha bomba csapott volna szét közöttük, ugráltak fel a név hallatára a predestinált zenészek s szóval ki nem fejezhető, belső ösztönzésből fakadt együttes elhatározással rohantak ki a mosdó-vízet soha nem látott sátoros cigány potójánál feketébb novemberi ködös éjszakába, — utána Mascagninak.

A király, a cigány király, — sutogák az öröm borzalmával hatukon, mialatt a nép-kert mellett végig loholtak.

A Késes-utca sarkán elhelyezett lámpa alatt látták meg a lassu lépésekkel továbbvonuló impozáns alakot.

Kemény János vendéglője előtt a cigány tábor rendez helyén — az éjszaka daczára — a Mascagni hírrel még több társat szedtek magukhoz s így megszaporozva állottak alázattal az idegen elé, a Szabó hentes üzleténél.

Nagyságos Mascagni ur, cigányok

— szólítá meg remegő hangon a primás.

— *Kuss!* — volt az idegen barátságos válasza, mialatt tova lépegetett. A cigányok meghökkenve állottak meg.

Jól beszél magyarul — törte meg a vastag ködös csöndet a hűgös.

Bizonyosan nem jól hallotta — kockázattalja meg egyik klarinétos — aztán rohantak utána, rendithetlen elhatározással.

A Csóka Sámuel szögletén ismét megállították.

Az idegen türelmetlenül rivalt rájuk: *Mit akartok?*

Egy új nótát akarnánk megtanulni kérem alásan.

A széles kalapu, az előbi Mascagni megszólításból s a nóta kérésből észbe kap s csöndes mosolygással felel: *No jó, de aztán eltakarodjatok!*

— Igenis instálom szólnak chorusban s lelkesedve várakoznak.

És a vastag ködben a művész ajakról zendül a boldogító füttyölés; tiszta világos minden nuanceja. A szöveg ugyan elég régi: *Hallod e te körösi lány.*

A művész hallgatók először megütköznek, aztán megrökönyödnek, s mikor odaérkezik: *jaj, jaj, az az átkozott...* megfordulnak egyetlen szó nélkül s vad rohanással, egy más törve érkeznek vissza a restaurációba és foglalnak helyet a félbehagyott feketék és spriczerek mellett, mialatt villogó tekintetekkel mérik végig a Mascagnit anázgoló urat. Az pedig csöndesen szivja szivarját míg Mascagni befordul Miklós utcára s a néha fantasztikus öltözetű utazók szállóhelyének, a *Frohner* szállodának kapujában eltűnik. *Louiz.*

Táviratok.

Festetich lemondása.

Budapest, november 5. (A Debreczeni *Ellenőr* eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén a képviselőház elnöke bejelenti Festetich lemondását és Darányi kinevezését. — Ugron Gábor felvilágosítást kér a lemondás okairól. — Festetich azt felelé, hogy pártja nem helyeselte intézkedéseit. Polonyi kérdést intéz Festetichhez, hogy vajon igaz-e az, hogy a sajátjából százezer forinttal kárpótolta a vállalkozókat. Festetich kijelenti, hogy nem igaz e feltevés. Horánszky e kérdés napirendre tűzését sürgeti, de a képviselőház két szótöbbséggel ezt elvetette.

Merénylet az angol követ ellen.

Budapest, november 5. (A Debreczeni *Ellenőr* eredeti távirata.) — Simlából táviratozzák: *Kabuli* angol követet ma megakarták ölni egy szolgál. A merénylő rárohant a követ segéd-tisztjére is, ki védelmezte főnökét. Ugy a követ, mint a segéd-tiszt súlyosan megsebesültek. A merénylőt az utcán járó néptömeg agyonverte.

Papp Gábor püspök temetése.

Budapest, november 5. (A Debreczeni *Ellenőr* eredeti távirata.) Komáromból sürgönyzik: *Papp Gábor* dunántúli püspök temetése óriási részvét mellett folyt le 3 órakor. Az egyházkerületek küldöttjei gyanánt a temetésen részt vettek: *Tisza* Kálmán *Kiss Áron* püspök, *Vay Béla* báró *Szász Károly* püspök, *Bóné Géza*.

Asbóth tiltakozása.

Budapest, november 5. (A Debreczeni *Ellenőr* eredeti távirata.) *Asbóth* személyes kérdésben szót kért a Házban és tiltakozott *Bánffy* azon feltevése ellen, hogy ő nem komolyan interpellált.

Talált kincs.

Budapest, november 5. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Báró Waldbott Frigyes Tolcsván megvette a Lónyai-féle 30 holdas teljesen elhanyagolt szőlőt és azonnal hozálátott annak megmunkálásához. Rigolizálás közben tegnapelőtt az ott dolgozó emberek egy ősrégi nagy urnára akadtak, mely tele volt arany és ezüst pénzek és más ékszerekkel. Most szorgalmasan ásának és kutatnak több kincs után.

Gerő Lina a Nemzeti Színházban.

Budapest, november 5. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Gerő Lina asszony, egyike a vidéki színházak legkedveltebb alakjának, a héten kezdi meg vendégszereplését a Nemzeti színházban. Ugy tudjuk, hogy e vendégszereplés célja: szerződöttség még pedig Lánzy Ilka asszony helyébe aki 1896-tól fogva megszűnik a Nemzeti színház tagja lenni, mivel a Vig-színházhoz szerződött.

Az örmény kérdés.

Budapest, november 5. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Varsóból sürgönyzik: Orosz lapok jelentése szerint az Oroszországban lakó örmények és törököknél házmotózást tartanak és a náluk talált jegyzeteket elkobozzák. A motozás gyanus levelek és iratokra is kiterjed.

Törvényszéki csarnok.

* A thuzéri hipnotizőr. A nyiregyházi kir. törvényszék, Neukom hipnotizőr ellen a btk. 290. §-ába ütköző és a Salamon Ella halálát eredményezett gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt emelt vádat megszüntette és kötelezte az államkincstárt 176 frt 07 kr. költség megfizetésére. A kir. ügyészség a megszüntető végzés ellen felebezett.

CSARNOK.

A művészetekről.

— A történelem előtti időkől a kereszténységig. —

Irta: Elek Sándor.

Egyiptom művészetét a legújabb időkig a csodás rejtélyek és mesék országának tartották. Ujabban „Egyptologia“ czímen külön irodalma fejlődött ki, mely az összes keleti népek között legismertebbé őt teszi. Erről tanuskodnak a párizsi „Louvre“, a londoni „Britts“, a berlini „Nemzeti“ az Egyiptomban lévő „bulaki“, a florenczi, római, turini „Nemzeti“ muzeumokban, a bécsi császári és florenczi „Uffizi“ gyűjteményekben levő, Egyiptomból származott gazdag történelmi emlékek.

Művészetének főtárgya, mint a legtöbb keleti népnek, sőt csaknem minden időnek napjainkig a templom és annak díszítése. Az bizonyos, hogy legelőször ő jutott megállandósult közműveltségre, és a vívmányát, politikai és társadalmi vívmányait, vallását, nyelvét, és művészetét, igaz hogy minden fejlődés nélkül, csaknem 4 ezer évig, a 34-ik dinasztia végéig tartotta és őrizte meg minden idegen beavatkozástól. Ekkor N. Sándor birodalmába osztatott s önálló életével megszünt művésze is.

Legszébb emlékei a megszámlálhatatlan sokasága, 60—140 méter magas gulák, melyek egyszersmint tárházai hátra hagyott emlékei a királyoknak, kik azokat uralkodásuk elején kezdték építtetni égetett téglából. Haláluk után az egész építmény faragott kővel burkoltatott be.

Az oszlop legkezdetelegesebb alakja nádköteg volt, melynek összetartó kötélete lett a fejlettebb építészet oszlopánál annak alsó és felső párkányzata, az ugynevezett

torus és trochilus alul, echinus felül, és a levélzetből alakult a voluta a már oszlopfő.

Phoenicia a művészetet is kereskedelmi szellemben fogta fel s tevékenységét a szobrászatban, festészetben az iparművészettel kapcsolatban fejtette ki. A műhelyében készült arany, ezüst, bronz és kovacsolt műtárgyak az egész ismert világban elváltak terjedve s bámulatos árákon értékesítve. A mult századokbeli Florencznek a mai Angolországnak méltán lehet Phoenizát elődül tekinteni, mert ő bizonyította be először, hogy a kereskedelmi, ipar és művészet nélkül nem virágozhatnak. Már pedig az államok jólétének ezek képezik alapját. Művésze anyagául használta az elefántcsontot, czedruszát, aranyat, ezüstöt, borostyán követ, az ébenfát és drágaköveket, melyeknek beszerzésére hihetetlennek látszó utakat tettek minden földrészre. Műemlékei alig maradtak, minek oka az lehet, hogy a később kifejlődött ötvös művészet, mint értékes érceket műveit beolvastotta.

IV.

Az eddig felsorolt keleti népek csak mint előfutárjai tekinthetők a művészeteknek. A tulajdonképeni művészetek megteremtésében és fejlesztésében első a leleményes mindent könnyen elsajátító görögök voltak. A ő szereplésükkel végleg letűnnek a keleti népek alkotásai, megszűnik kelet a művészetek hazája lenni, működési terévé Európa válik. A görögök legjobban beélték magukat a művészetbe és azt a tökély legmagasabb fokára fejlesztették sőt kedvteliséssel vitatták, hogy ő erőtük a művészet nem is létezett. Építészetük a ezzel kapcsolatban a szobrászat kezdte Kr. e. a 6. századba esik, s ez időtől a kereszténység felléptéig művészetét minden irányban bámulatos tökéletességre vitte. Tevékenységük középpontja a templom, és az istenek képmásai építettek azonban középületeket, csatornákat, színházakat, vízvezetéseket, nagyobb szabásu emlékeket. De a fenti középületek között a templom mindig megtartotta az elsőséget, úgy hogy ennek története a görög építésnek története. Építésük legkételetesebben kiművelt tagozata az egyszerűbb dór, a csigavonalas jón, és az acantus levelekkel gazdagon díszített corinthusi oszlop, melyeknek precíz tökéletességét tartósságát nagyszerűségét mind e mai napig nem tudták tulszárnyalni.

Folyt. köv.)

Debreczeni Városi Színház.

Idénybérlet 31. szám. Páros bérlet 31. szám.

Ma kedden 1895. november hó 5-én.

Troubadour

Nagy opera 4 szakaszban. Irta: Camaranó Salvador. Zenéjét Verdi I. Fordította: Nádaskay Lajos. (Rendező: Tiszay.)

Személyek:

Luna gróf	— — — —	Hoday
Leonora	— — — —	Györgyné Zs.
Azukéna cigány	— — — —	Margó Z.
Maunico	— — — —	Németh
Fernandó	— — — —	Várai A.
Jues, Leonora barátnéja	— — — —	Galyassi P.
Ruiz	— — — —	Nádassi
Egy vén cigány	— — — —	Némethy.
Egy hírnök	— — — —	Vank.
Zárdai növendék	— — — —	Csepreghy E.

Szardán, 1895. november 6-án, Györgyné Zsófia a m. k. operaház énekesnőjének fel-léptével, páros bérletben:

Parasztbecsület és Bákirályné

opera.

vigjáték.

Szerkesztői posta.

M. G. Nagyön szívesen felelünk kérdéseire. Dóczy Lajos 1844-ben született. Jeles publicista, drámaíró, Faust stb. fordítója. Költeményei, elbeszélései s vigjátékai (Csók, Utolsó szerelem, Széchy Mária) Ráth Mórál jelentek meg. A hamis tanú mondat Arany János írta, s így kezdődik:

Állj elő vén Márkus! vedd le a süveget,

Hadd süsse a napfény galambösz fejedet.

Megtalálhatja az egészet vagy Arany János munkái közt vagy Endrői Sándornak: A magyar költészet kincsesháza ez munkájának 863-ik lapján.

H. B. . . . Verses regényeket egyáltalában nem közlünk, regényes verset pedig, mint ön munkáját nevezni még kevésbé. Elégettük.

Gr. Fuújacso. A két betű tévedésből maradt ki. A lap küldése nézve pedig méltóztassék a kiadóhivatalhoz fordulni.

Tehetség és munka. Tehetséget nem látunk benne, munkának pedig nem munka, ergo: közölhetetlen.

Z. . . . Gorombáskodni egyáltalában nem illik; levelezőlapon ezt tenni még nagyobb illetlenség.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

Nyilt-tér.

Dr. Altman Béla

orvos-sebész,

szülész, nőgyógyász.

Rendel: d. e. 8—10
d. u. 3—5

Lakik Batthyány utca 2560
(Stieber ház.)

715—6—6

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Havi részlet 3 forint.

Corpus juris hungarici

1000—1895.

A teljes magyar törvénytár

millenniumi emlékkiadása

havi 3 forintos részletfizetésre

tehát ugyanolyan módzatok mellett mint bármely budapesti cégénél kapható

László Albert

könyvkereskedésében.

Havi részlet 3 forint.

730—6—3

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. Engel Ignác

ORVOS

szülész-sebész tudor
és nőgyógyász

Biharvármegye tb. főorvosa.

lakik Miklós u. 1909 sz. saját házában.

Rendel d. e. 8—10. d. u. 2—4 ig.

489—

Sz

füg

but

ágy-

pa

flanel

lakás

nag

a leg

Bo

7 17—3—3

ü

tüzbi

felvétetn

eddig

a Hazai

ság

739—2—

Karl

legkés

na

mely a

kr. árna

Az

vel azon

utján fog

Kér

kében is

522—

Ü

Föpia

(Cz

Debr

745—3—

HIRDETÉSEK.

Szőnyegek, függönyök,

butorszövetek,
ágy- és asztalterítők,
paplanok,
flanell takarók, pokróczok,

valamint egyéb más

lakás berendezési cikkek
nagy választékban
a legolcsóbb áron

Bosznay J.

és TÁRSÁNÁL.

717-3-3.

Ügyes, szakavatott

tüzbiztosító ügynökök

felvételnek. Ajánlatok feltételekkel és
eddig működés közlésével kéretnek
a Hazai általános biztosító részvénytársaság
ungvári főügynökségéhez.

739-2-2.

Karlsbádi porcellán

árucikkek

legkésőbb nyolcz nap alatt érkezik egy

nagy szállitmány,

mely a nemrég hirdett különkénti 25-30
kr. áránál tetemesen olcsóbb és szebb, mi-
nőségileg pedig jobb.

Az eláruló hely az áru megérkezése-
vel azonnal a helybeli lapok és falragaszok
utján fog közzé tétetni.

Kéretik a nagy közönség, saját érde-
kében is, addig kevés türelemmel lenni.

522-1-1.

Ügyvédi irodámat

Főpiacz-utca 1904. sz. alatt
(Czégely-ház) megnyitottam.

Debreczen, 1895. november 2.

Dr. Kálmánchelyi József

745-3-1.

ügyvéd.

Szőlővessző-eladás.

A nagyságos Bujánovics Béla ur ér-
mihályfalvi homoki szőlőtelepéről ez év
őszén s a következő év tavaszán a követ
kező fajtiszta, 3-szor permetezett gyökeres
és sima vesszők jönnek eladás alá.

Olasz rizling	simá, ezre	3 frt, gyökeres	7 frt.
Nagy burgundi	"	"	"
Kadarka	"	"	"
Oportó	"	"	"
Marló	"	"	"
Kövi dinka	"	"	"
Piros dinka	"	"	"
Slankamensa	"	"	"
Piros Velselini	"	"	"
Zöld Sylvani	"	"	"
Carbenett	"	"	"
Bakar	"	"	"
Szt. Lőrincz (két éves)	"	"	"
Ezerjő (két éves)	"	"	"
Muskat Lünel	"	"	"
Chasselás Crocant	"	"	"
Fehér és piros Chasselás	"	"	"

Fajtisztségért és rendes csomagolásért fele-
lőség vállalatik. Tavasszal minden fajnak ezre 50
krral drágább. Megrendeléseket 25% előleges bekül-
dése mellett elfogad az „Ágost” telep kezelősége
Ermihályfalván, Bikarmegyec.
741-2-1.

7026 tksz.
1895

III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy
a kir. állam kincstárnak, mint végrehajta-

tónak, Varga Erzsébet végrehajtást szen-
vedő elleni 198 frt 79 kr. tőkeköve-
telés és járulékai iránti végrehajtási
ügyében a debreczeni kir. törvényszék
(a debreczeni kir. járásbíró) terü-
letén lévő, V.-Pécs községben fekvő,
a v.-pécsi 23. sz. tjkvi A I. 1-10 r.
24. 1173. 1191. 2896. 3878. 4781.
5816. 6571. 7277. 7660. hrsz. ingat-
lanoknak végrehajtást szenvedettel il-
lető fele részére az árverést 390 frtban
ezennel megállapított kikiáltási árban
elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt
ingatlanok az **1895. évi december
hó 3-ik napján d. u. 3 órakor**
Vámos Pécs község házánál meg-
tartandó nyilvános árverésen a meg-
állapított kikiáltási áron alól is el-
adatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlan becsárának 10%-át vagyis
39 frtot készpénzben, vagy az 1881:
LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett ár-
folyammal számított és az 1881. évi
november hó 1-én 3333. sz. a. kelt
igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában
kijelölt óvadékképes értékpapirban a
kiküldött kezéhez letenni, avagy az
1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, a kir. törvény-
szék, mint telekkönyvi hatóságnál,
1895. évi szeptember hó 11-ik napján.

Nagy Károly

738-1-1.

kir. trvszéki bíró.

Gyengélkedőknek és betegeknek.

Maláta kivonatu egészségi sör.

Ezennel felkérem Uraságodat,
nekem postafordultával abból a
kitűnő maláta kivonatu egészségi
sörből még vagy 6 üveggel küld-
deni, a melyből már oly számta-
lanszor küldött nekem tavaly
Saarbrückenbe. Kérem azt most
az alanti címre küldeni.

Loebell,

kir. kerül ti építész felügyelő
Hofgeismar.

Maláta-mell bonbon.

Csodálatos gyorsan szabadított
meg az Ön maláta-mell bonbonja
makaacs köhögésemtől.

v. Zedlitz Neukirch
Waldenburg.

Maláta egészségi chokolade.

Az Ön maláta chokoladeja a
egjobb a mit eddig ismerem; meg-
érdemi teljes elismerésemet. Ezen
kellemes italt idült gyomorbeteg-
ségnél, illetve emésztési gyengesé-
gknél, vérszegénységnél, sápkór-
nál és általános gyengeségnél min-
dég a legjobb eredménnyel alkalmaztam.

Dr. Nicolai

gyak. orvos Triebelben.

Összpontosult maláta kivonat.

Az Ön szép maláta-kivonatának
mellőzésénél nem vagyok megelé-
gedve magammal; va ósággal csu-
dákat mivel és minden embernek
a legmelegebb-n ajánlhatom. Küld-
jön nekem ismét egy pár üveggel.

Herczeg Helena, Berlin.

Hoff János

cs. és kir. udv. szállító, szász, görög és román kir. udv. szállító.

Bécs, I. Graben, Bräunerstrasse 8.

KAPHATÓ: Csanak József, Rickl József Zelmós és Varga Lajos urak
üzleteiben.
157.

Prospectu- ingyen és bérme tve

